

Piirteitä Vuokkiniemen seurakunnan tilasta 80 vuotta sitten

Tulevan elokuun 2. päivänä Vuokkiniemen Pokosalla on suuri pruasniekka, jonka veroista siellä ei ole ollut ainakaan sataan vuoteen. Silloin vihittäin Vuokkiniemen uusi kirkko, Suomessa asuvien vuokkiniemeläisten suurin uhrauksin hankkima lahja synnyinseudulleen.

Tämän suuren juhlan aattona on mielenkiintoista katsoa, millaista oli elämä Vuokkiniemen seurakunnassa tämän vuosisadan alussa. Siitä saamme paljon tietoja oheisesta artikkelista, joka ilmestyi v. 1908 Arkangelin hiippakunnan tiedonantaja -lehdessä. Artikkelin on suomentanut Aili Rettijeva (Petroskoi).

Vuokkiniemen kylä Ylä-Kuitin pohjoisrannalla lienee hajanaisin Vienan-Karjalassa. Kylässä on vaatimaton seurakunnan kirkko ja 148 taloa. Vuokkiniemen nimeä kantavaan seurakuntaan kuuluu viisi muuta kylää ja 15 taloryhmää, joista kaukaisimmat ovat 24 virstan päässä. Vuokkiniemen lisäksi kyliä ovat: 1) Pirttilahti 10 virstan päässä kirkonkylästä, 22 taloa, 2) Tsenanniemi 5 virstan päässä, 5 taloa, 3) Pongkalahti 15 virstan päässä, 18 taloa, 4) Mölkkö 20 virstan päässä, 7 taloa, 5) Venehjärvi 15 virstan päässä, 41 taloa ja 15 pienempää taloryhmää 1-20 virstan päässä kirkonkylästä.

Vaikka tämän luettelon perusteella voisi päätellä, etteivät kylä ja talot ole kovin kaukana kirkolta, pitää papin tehdä talvella kuusi matkaa kiertääkseen seurakunnan ja kulkea noin 3 100 virstaa. Kesällä yhteystiet ovat vieläkin hankalampia, sillä kylien välillä on laajoja soita, jokia ja järviä. Varsinkin Mölkköön on vaikea päästä, kun sinne pitää mennä suurta Kuittijärveä myöten ja matkaa on 20 virstaa. Jos myrsky sattuu yllättämään, on mentävä maihin tai saareen ja odotettava tavisalla vuorokausitolkulla tuulen hiljenemistä.

On helppo kuvitella seuraava tapaus Karjalan pappien elämästä. Aika on jo syksyssä. Sää on kostea ja kolea. Aamuisin järven pinta on pitkään sakean sumun peitossa. Soutuvene kulkee hitaasti järvellä. Puoleenpäivään mennessä tuuli voimistuu. Illempänä järvi peuhaa kuin meri ja rantaan on pitkää matkaa. Raskaat pilvet kulkevat alhaalla ja vettä sataa lakkaamatta suurina pisaroina. On säkkipimeä ja kaikki edessä näyttää

mustalta. Venettä on työläs ohjailta.

Matkanteko alkaa tuntua vaaralliselta. Suurella vaivalla päästään maihin joidenkin merkkien perusteella. Kastuneet ja viluiset soutajat lämmittelevät nuoton ääressä. Vaatteet ovat märät ja matkalaiset tutisevat kylmissään. Yötä vietetään märällä maalla kumoon käännetyin veneen alla.

Noin käy usein. Nykyinen seurakunnan pappi sai kuulla venäläisten toimihenkilöiden edustajakokouksesta Kemissä ja päätti osallistua siihen. Matkalla hän oli hukkuu yhdessä saattajien kanssa, vaikka veneen laitoja oli korotettu räpeillä, etteivät aallot loiskuisi yli. Töin tuskin pelastuttiin eräaseen saareen. Kaikki kasutuivat ja kylmivät niin, etteivät saaneet pitkään sanaa suustaan. Talvella kylien väliset tiet tuisuttaa umpeen, ettei jää jälkeäkään. Kerrotusta näkyy, miten karjalaiset papit vaarantavat terveytensä ja henkensä noilla tietömillä taipaleilla.

Tässä muistuu mieleen yksi tapaus. Eräs seminaarista valmistunut Vuokkiniemen seurakunnan pappi, jonka terveys ei tosin ollut kehuttava, pyysi turhaan muuttoa muualle, sairastui keuhkotautiin ja kuoli menetettyään terveytensä Vuokkiniemessä. Saman kohtalon koki Karjalan seurakuntakirkkojen kaitisijaksi nimetty pappi A. D. Hän vilustui matkoilla niin, että sairastui keuhkotautiin ja kuoli.

Vaikeasta palveluksesta on palkkana vain kurjat 400 ruplaa vuodessa, turvaton tulevaisuus ja vaimoa ja lapsia odottava orvon kohtalo.

Lohduttavana puolena Vuokkiniemen seurakunnan

uskonnollisessa ja siveellisessä elämässä on se, että karjalaiset käyvät ahkerasti jumalanpalveluksissa sunnuntaisin ja juhlapäivinä. Kirkossa voivat tosin käydä vain ne karjalaiset, jotka asuvat kirkon lähellä. Suurella osalla seurakuntalaisia ei ole mahdollisuutta kuunnella jumalanpalvelusta, sillä kirkkoon on pitkä matka ja tiet huonot.

Jos kyliin avattaisiin pyhäkouluja, olisi oppilaista suurta hyötyä kansalle. He voisivat pitää maalikoille sallittuja jumalanpalveluksia sunnuntaisin ja juhlapäivinä. Ellei kouluja avata, vieraantuu kansa jumalanpalveluksista ja saa vähitellen ortodoksiselle uskalle vahingollisen totumuksen olla pyhinä päivinä ilman kirkollista rukousta. Siitä ei ole vaikea siirtyä laholaisuuteen, jonka saarnaajia on aina ollut karjalaisille tarjolla. Heitä on jo käynyt seurakunnan kylissä tunnustelemassa maaperää saar-noilleen. Pyhäkoulujen toimissa tuo vaara pienenesi tuntuvasti.

Yllä mainituista syistä vain lähikylien asukkaat, noin 450 miestä ja naista, pystyvät täyttämään synnintunnustuksen ja pyhän ehtoollisen kristillistä velvollisuutta. Monet miehet eivät suorita kristillistä velvollisuuttaan, koska ovat talvikaukautena kauppamatkoilla ja ansiotöissä Suomessa ja palattuaan kesäksi kotiin omistautuvat täydellisesti kotitaloudelle. He harjoittavat enimmäkseen maanviljelyä, vaikka siitä on vähän hyötyä tämän seudun karjalaisille: omaa leipää riittää monille vain 2-3 kuukaudeksi ja eräinä vuosina halla panee koko viljan.

En tiedä, miten karjalaiset tulisivat toimeen elleivät saisi lisätuloja Suomesta tai metsätoista. Hakuut antavat karjalaisille keskimäärin 20 000 ruplaa vuodessa, mutta valitettavasti suuri osa ansaitusta rahasta menee takaisin työnantajille, joilta karjalaisien pitää ostaa viljaa, usein hyvin kalliilla hinnalla, mm. tänä vuonna 10 ruplaa säkki. On sanottava, että tukinkaataja ansaitsee päivässä 2 ruplaa ja käyttää itsensä, työ-kumppaninsa ja hevosen ylläpitoon 3 ruplaa tullen toimeen vain kutakuinkin.

Siis Vuokkiniemen karjalaisen päaelinkeinona on laukukaappa Suomessa. Vain Suomen ansiosta vuokkiniemeläiset tulevat siedettävästi toimeen, sillä heillä ei ole yhteyksiä venäläiseen kantaväestöön teiden puuttuessa tähän asti koko Karjalasta. Tietttömyys on pakottanut karjalaisia menemään joka hädässä lähimpänä naapurina olevaan Suomeen. Sillä on selitettävä viime aikoina syntynyt veto Suomeen, jonne karjalaisia lähtee jo 10-vuotiaina ja jossa he ansaitsevat toimeentulonsa vanhuudenpäiviin asti. Suomessa karjalaiset näkevät kaikkialla paremman elämän merkkejä ja palattuaan koti-Karjalaan kärsivät puutetta. Tämä vuorostaan aiheuttaa helposti oman järjestelmän arvostelua ja tyytymättömyyttä. Tarve elää Suomessa pitkiä aikoja on saanut karjalaiset huomaamaan, että suomen kielen taito on heille välttämätön ja että ilman kielitaitoa karjalainen ei voi ottaa Suomessa askeltakaan eikä ansaita penniäkään (yksi penni on 2,7 kopeekkaa meidän rahaa). Suomen kielen oppimisen tarpeessa paikalliset karjalaiset ottavat varhain lapsensa kouluista ja antavat suomalaisiin kouluihin, jotka eivät useinkaan ole oikeauskoisia eivätkä venäläismielisiä.

Suomen kielen tai vaikkapa paikallisen murteen käyttö on tuiki tärkeää myös seurakuntalaisten uskonnollisten ja siveellisten tarpeiden tyydyttämiseksi. Täytyy ottaa huomioon, ettei kukaan naisista ymmärrä venäjää ja miehistä vain harvat. Kirkkoslaavilaista jumalanpalvelusta paikalliset karjalaiset eivät ymmärrä laisinkaan. Hiljattain seurakuntalaiset kiittivät kovasti nykyistä pappiaan, kun tämä oli pitänyt saarnaa paikallisella kielellä kaukaisissa kylissä, joista ihmiset eivät pääse kirkkoon.

Vuokkiniemen kirkko on seurakunnan kipeä paikka. Siitä kertoo jo kirkon ulkonäkö: kirkko on pieni, sen katto lahonnut ja torni kallistunut. Se muistuttaa enemmän metsäkyllän hylättyä tsasounaa. Sisältä kirkko on vieläkin surkeampi. Kirkossa on kovin ahdasta ja kylmä. Sieltä on turha etsiä mitään ikonostaasin tapaista, vaikka se kuuluu ehdottomasti

Vuokkiniemen seurakunnan kirkko, joka oheisen artikkelin mukaan oli varsin huonossa kunnossa.

ortodoksiseen kirkkoon ja jumalanpalvelijain katse on totunut siihen vuosisatojen mittaan. Vuokkiniemen kirkossa sitä ei ole. Sen asemesta on rivi erilaisia vanhoja ikoneja, jotka eivät selvästikään sovi yhteen. Alttarikalusto on köyhää: alttaripöydän raamattu on kovin reuvinen ja on vain yksi vanha kuparinen suitsutusastia.

Voidaanko tämän jälkeen odottaa, että jumalanpalvelus kirkossa tekisi väestöön tarvittavan vaikutuksen? Voidaan aivan varmasti todistaa, että kaunis luterilainen kirkko ja urkujen mahtava soitto saavat helposti voiton karjalaisten kirkollisista vaikutelmista, ja karjalaiset alkavat miettiä, eikö luterilaisten usko ole todella ylevämpää. Vuokkiniemen kirkolla ei ole yhtään rahaa; kirkkoviinistä ja ehtoollisleivästä on aina puutetta.

Jumalanpalveluksen jälkeen minulla oli tilaisuus käydä papipilassa. Se muistutti jonkinlaisista latoa, niin koleata siellä oli. Turhaan etsin lämpöä uunin luota. Se oli kylmä. Jalkoja paleli. Kutakuinkin pääsimme papin kanssa lämpimäksi juotamme kuumaa teetä. Yhdes-

sä pikku huoneessa oli kylläkin lämmin. Siinä asui nuoren papin koko perhe. Vilustuneet ja flunssaiset lapset yskivät koko ajan voimakkaasti.

Pappi elää kovin köyhästi. Hän halusi kestittää vierasta, mutta tarjottavana oli vain turskaa ja suolasiikaa. Siinä ei ole ihmettelemistä. Luojan kiitos, jos palkka riittää leipään. Pappi saa 400 ruplaa palkkaa kruunulta ja kirkkovirkailija vain 200 ruplaa, ja tämän lapset juoksentelevat ilman housuja ja paljain jaloin. Vaatteisiin ei ole rahaa. Noiden mitättömien palkkojen lisäksi kirkko saa vuodessa 70 ruplaa tuloja. Tietömänä Karjala elää eristettynä muusta Venäjältä ja elämä Vuokkiniemessä on kovin kallista. Esimerkiksi ruisjauhosaäki maksaa kymmenen ruplaa, naula ryynejä 10 kopeekkaa, polttoöljy 10 kopeekkaa, turskaa 11 kopeekkaa, sokeria 25 kopeekkaa, voita 50 kopeekkaa jne.

Lopuksi muutama sana koulusta. Kylän yhden luokan koulun tarvitaan kipeästi oppilaita. Nyt koulussa on yksi opettaja ja oppilaina 45 kanta-asukkaiden lasta, kun pitäisi olla

vähintään 80. Nykyiseen koulutaloon pitäisi rakentaa ehdottomasti vielä yksi luokkahuone ja asunto opettajalle ja taloa pitäisi tilkitä. Tilkitseminen on aivan välttämätöntä, sillä talo on erittäin kylmä, kun sitä ei ole korjattu. Pappi antaa ilmaiseksi hirret lisärakennukseen omasta metsälöhköstään, mutta sittekin tarvitaan 400-500 ruplaa rakennus- ja kunnostustöihin. Talo rappeutuu vähitel-

len, ellei sitä korjata. Paikan päältä rahaa ei ole löytnyt. Toistan, että toinen opettaja tarvitaan koululle ehdottomasti. Kaikki koulua koskevat toimenpiteet on toteutettava pikaisesti kirkon vaikutuksen lisäämiseksi karjalaisten keskuudessa, sillä naapuri-Suomesta uhkaa vaara ortodoksiselle uskolle. Toiseksi rajoitumme näihin tietoihin Vuokkiniemen seurakunnasta. -N

Työmiehet ja koululaiset olivat Viena vapauttamassa

Tässä on Vienen retkeen osallistuneiden ammattijakauma. Tilastosta voi päätellä, minkä sortin kapitalisteja ja kulakkeja osallistujat olivat. Ote on Oulun yliopiston apulaisprofessori Jouko Vahtolan kirjasta "Suomi suureksi, Viena vapaaksi".

Vienen Karjalan joukkojen ammattijakauma (heinä-syyskuu 1918)

Ammatti	Miehiä
Työmies	173
Koululainen	63
Maanviljelijän poika	27
Maanviljelijä	24
Käsityöläisamatteja	24
Ylioppilas	22
Kauppa-apulainen	20
Konttoristi	19
Sotilas	14

Mekaanikko	10
Liikemies	8
Työnjohtaja	8
Viilari	7
Rautatieläinen	6
Poliisi	4
Torpparin poika	4
Merimies	4
Varastomies	3
Kirjaltaja	3
Soittaja	3
Tullivartija	2
Opettaja	2
Autonkuljettaja	2
Postiljooni	2
Palomies	2
Eri ammatteja	
(1 henkilö/ammatti)	14
Tuntematon	10
Yhteensä	482